

Levenslessen Evelien Tonkens. Tonkens is socioloog en voormalig politicus. Nu is zij hoogleraar actief burgerschap bij de Universiteit van Amsterdam.

Bio

Geboren: 4 april 1961 in Arnhem

Studeerde: politiek-sociaal-culturele wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam, promoveerde in 1999 in de sociale wetenschappen aan de universiteit van Nijmegen op Het zelfontplooiingregime en de jaren zestig.

Werk: Werkte bij diverse onderzoeksinstituten en aan de universiteiten van Nijmegen en Groningen

-Van 2002 tot 2005 lid van de Tweede Kamer voor GroenLinks

-Tussen 2005 tot 2012 columnist van de Volkskrant

- van 2007 tot 2011 toezichthouder bij GGZ-centraal

- sinds 2007 lid van de Raad van Toezicht van Meander Medisch Centrum, en sinds 1 januari 2013 lid van de Raad van Toezicht van Mondriaan GGZ

Privé: duurzaam samenlevend, woont in Amsterdam

Kritisch

Kritisch zijn betekende vroeger voor mij: fundamenteel overal tegen zijn. Zoals tegen de hele kapitalistische samenleving, of de mondiale verhoudingen. Ik ben opgegroeid met het activisme en de maatschappijkritiek uit de jaren 70. Achteraf vind ik dat het jaren 70-activisme iets kinderlijks heeft. Je gelooft zelf nooit dat je echt de macht krijgt, hoeft dus nooit zelf verantwoordelijkheid te nemen. Het is geen positieve, productieve levenshouding. Ik ben nu meer constructief kritisch. Ik maak me druk om maatschappelijke ongelijkheid, en inkomensnivellering. Ik denk beter na waar ik mijn kritische energie op richt, in de hoop dat ik daarmee ook iets kan veranderen.

Feminist

Ik ben feminist. Een enorm radicale ook nog. Ik zou graag zien dat we helemaal ophouden mensen in twee seksen in te delen, dat houdt vooral veel vrouwen slechts gevangen. Nu ik prof. dr. voor mijn naam mag zetten, en 52 jaar oud ben, heb ik eindelijk het genoegen geen seksobject meer te zijn. Eindelijk aan mijn sekse ontsnapt.. Wat een vrijheid ! . Het gekwezel van sommige jongere vrouwen dat sexappeal macht geeft is echt onzin; je komt dan altijd via de verkeerde deur binnen en blijft dan primair een seksueel wezen in plaats van een autoriteit.

Liefde

Mijn man is ook feminist, ik heb hem daar bewust op uitgekozen. Hij neemt keurig genoeg meisjes aan geeft ze voldoende kansen. We hebben 36 jaar een relatie, hebben ooit besloten niet te trouwen omdat homo's ook niet mochten trouwen. Kinderen hebben we niet, al hadden we die best wel samen willen krijgen. Maar het was geen enorm grote wens, dus toen duidelijk was dat medisch ingrijpen nodig zou zijn voor kinderen, besloot ik dat niet te doen. Ik heb toen wel direct na het

bericht een hoop speelgoed voor de kinderen van mijn zus gekocht, onder het motto dat een leuke tante ook mooie rol is. Dat heb ik altijd een prima oplossing gevonden. Ik had zelf ook veel (meest niet-biologische) tantes die mijn leven erg verrijkt hebben.

Ongelukkig

Ik ben drie jaar Kamerlid voor GroenLinks geweest, maar was er bepaald niet gelukkig. Dat was na anderhalf jaar wel duidelijk. Ik was er ook niet bijster goed in. Ik had vaak het gevoel alsof ik bij een reclamebureau werkte. Politieke partijen missen een achterban, en proberen daarom voortdurend shoppende kiezers te trekken. Kwam de partij van de dieren op, moesten wij snel ook meer dierenwelzijn gaan doen. Daarom vind ik dat partijlidmaatschap een burgerplicht is. Alleen met een achterban kun je echt ergens voor staan. Ook besepte ik dat de kamer eigenlijk het sluitstuk van pakweg 20 jaar maatschappelijke verandering is. Je kunt nog maar weinig veranderen, alles is al voorbereid en bediscussieerd. Ik hou meer van het proces eerder in de lijn.

Bestemming

Ik vond wel dat ik mijn termijn moest volmaken. Ik was halverwege mijn Kamerlidmaatschap al voor een leerstoel gepolst, maar vond dat toen niet netjes. Het voelde als kiezersbedrog, ik wilde de mensen die op me hadden gestemd niet in de steek laten. Ruim een jaar later werd ik weer voor een leerstoel gepolst. Toen dacht ik: hoeveel van deze kansen krijg ik in mijn leven. Ik solliciteer er gewoon op. Dat vind ik nog steeds fout, al ben ik heel blij met mijn functie. Als bijzonder hoogleraar heb je een bijzondere positie. Je hoort bij de universiteit, maar hebt de taak universiteit en samenleving te verbinden. Juist dat vind ik zo fijn en daar ben ik ook goed in.

Creëren

Ik wist vroeger nooit of ik wetenschapper of journalist wilde worden. Mijn moeder vond een HBO-opleiding journalistiek geen echte studie, dus ging ik naar de universiteit. Nu ben ik iets ertussenin, want ik schrijf voor heel verschillende publieken. Ik ben goed in schrijven en praten over wat ik heb geschreven. Met woorden kun je toveren: je kunt iets zo beschrijven dat mensen het echt anders gaan zien. Vaak heb je daarvoor nieuwe termen nodig. Een centrale mantelzorger noem ik bijvoorbeeld spilzorger. Het geeft veel beter aan wat er zo zwaar aan is: dat je de spil bent van het bestaan van de ander. En een echt rechtvaardige samenleving noemen mijn man en ik in ons boek *De Beste de Baas* een aidocratie: een maatschappij waarin iedereen toegang heeft tot bronnen van zelfrespect.

Zuur

De wereld ligt niet meer aan mijn voeten, dat kan nou eenmaal niet als je boven de 50 komt. Maar ik doe mijn best om niet zuur te worden, want ik zie veel zure 50-plussers. Ooit las ik hoe je gezond oud kan worden: elke dag denken aan iets waar je dankbaar of trots op bent. Dat doe ik. Een goed humeur is zo belangrijk. Mijn

grote heldin van het goede humeur is Erica Terpstra. Wat mij ook inspireert is het boek *The Paradox of Choice* van Barry Schwartz. Hij betoogt daarin dat je in een wereld met zoveel keuzemogelijkheden niet moet zoeken naar het allerbeste. Je moet van tevoren eisen formuleren en zodra een keuze daaraan voldoet, moet je die nemen. Niet verder kijken of er misschien toch iets beter is. Dat maakt je slechts ongelukkig. En zuur.